

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

COVALI Vasile XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.05.2018 – 04.09.2018;

Instanța de apel: 27.09.2018 – 19.12.2018;

Instanța de recurs: 21.02.2019 – 27.03.2019.

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 4 septembrie 2018, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Covali V. a fost recunoscut vinovat și condamnat în temeiul următoarelor articole:

- art. 264 alin. (4) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani;
- art. 266 Cod penal la 1 an închisoare.

În conformitate cu art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumularea totală a pedepselor, lui Covali V. i-a fost aplicată pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite inculpatului, pe un termen de probațiune de 4 ani, acesta fiind obligat să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent.

Totodată, a fost respinsă, ca nefondată, cererea procurorului privind încasarea de la Covali V. a cheltuielilor judiciare.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că, Covali V., la 26 decembrie 2017, aproximativ la ora 20.00, fiind în stare de ebrietate alcoolică,

manifestând încrederea exagerată în sine, conducând automobilul de model „Volkswagen Golf IV”, cu n/î XXXXX, deplasându-se pe traseul R-I Ungheni-Pîrlița-Chișinău, la intrarea în s. Pîrlița, r-nul Ungheni, încălcând prevederile pct. 10, sb.1, lit. b); 45 alin.(1) și 2;46 lit. a) din Regulamentul circulației rutiere, nu s-a isprăvit cu conducerea automobilului și a tamponat pietonul Belenciuc A., care a încercat să traverseze strada.

În rezultatul impactului lui Belenciuc A., potrivit raportului de examinare medico-legală nr. 135 din 26.01.2018, i-au fost cauzate vătămări corporale grave periculoase, incompatibile cu viața sub formă de traumă asociată: traumă craniu-cerebrală închisă cu fractura eschiloasă a oaselor bolții craniene cu trecere la baza craniului, hemoragie subdurală și subarahnoidiană, trauma regiunii cervicale a coloanei vertebrale, fractura închisă a corpului vertebrei 7 cervicale, traumă contuză a toracelui: fracturi multiple costale bilaterale pe mai multe linii anatomice, fractura sternului, sector excoriat în regiunea toracelui, traumă contuză a membrilor superioare și inferioare, fractură închisă a humerusului stâng, dezmembrarea membrului inferior stâng la nivelul articulației genunchiului, plăgi contuze în regiunea membrilor inferioare, de la care a survenit decesul.

Tot el, la 26 decembrie 2017, aproximativ la ora 20:00, fiind în stare de ebrietate, manifestând încrederea exagerată în sine, conducând automobilul de model „Volkswagen Golf IV”, cu n/î XXXXX, pe drumurile publice, deplasându-se pe traseul R-I Ungheni-Pîrlița-Chișinău, la intrarea în s. Pîrlița, r-nul Ungheni, după ce a tamponat pietonul Belenciuc A., provocându-i leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, a părăsit locul accidentului rutier, ignorând astfel prevederile Regulamentului Circulației Rutiere aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13.05.2009, prevăzute de pct. 12, supct. 1, lit. a) și b).

Pe baza stării de fapt expuse supra, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 264 alin. (4) Cod penal, *încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcarea ce a cauzat decesul unei persoane, săvârșită în stare de ebrietate*, art. 266 Cod penal, *părăsirea locului accidentului rutier de către persoana care conducea mijlocul de transport și care a încălcat regulile de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport, dacă aceasta a provocat urmările indicate la art. 264 alin. (3) din Codul penal*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apeluri de către procuror și succesorul părții vătămate Belenciuc T.

3.1. Procurorul a solicitat casarea parțială a sentinței, în partea stabilirii pedepsei și a cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să se dispună excluderea prevederilor art. 90 Cod penal și încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului.

În motivarea apelului procurorul a invocat că prima instanță greșit a individualizat pedeapsa, solicitând excluderea prevederilor art. 90 Cod penal, având în vedere că

pedeapsa aplicată inculpatului nu este echitabilă cu fapta comisă. Pronunțând o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei non privative de libertate, pentru comiterea a două infracțiuni, una dintre care cu un grad prejudiciabil sporit, fiind periclitată ordinea de drept, nu a fost atins scopul principal și anume ca sancțiunea penală să-și poată îndeplini mai eficient rolul preventiv-educativ.

În partea descriptivă a sentinței prima instanță a indicat că ține cont de personalitatea inculpatului care se caracterizează pozitiv, de lipsa antecedentelor penale, și că Covali V. a comis o infracțiune gravă și una ușoară, de căința sinceră, de influența pedepsei asupra corectării inculpatului, precum și de prezența gradului II de invaliditate fără termen, prevederi stipulate în dispoziția art. 79 Cod penal, considerând oportună aplicarea art. 90 Cod penal.

În opinia părții acuzării instanța de fond a ignorat dispozițiile art. 75 Cod penal, conform cărora persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a acestui cod.

Astfel, infracțiunea de încălcare a regulilor de securitate a circulației rutiere, încălcare ce s-a soldat cu decesul unei persoane, săvârșită de Covali V. în stare de ebrietate, atentează la relațiile sociale ce vizează respectarea de către conducătorii mijloacelor de transport a regulilor circulației rutiere, obligația impusă fiecărui conducător de transport, care este un mijloc de pericol sporit pentru sănătatea și viața nu numai a șoferului, dar și a altor participanți la trafic, mai mult ca atât, prin folosirea directă a mijloacelor, ca izvor de pericol sporit, la exploatarea cărora este obligatorie respectarea necondiționată și strictă a regulilor stipulate în Regulamentul Circulației Rutiere.

Constatarea eronată de către instanța de fond, la adoptarea soluției, precum că reieșind din personalitatea inculpatului, acceptarea de către acesta a opțiunii de a fi examinată cauza în procedură simplificată conform prevederilor art. 364¹ CPP, nu pot substitui acel fapt că, Covali V. până în prezent, nu a întreprins careva măsuri în vederea recuperării prejudiciului cauzat succesului părții vătămate, pentru serviciile funerare, ceea ce denotă că inculpatul a manifestat de la bun început o indiferență totală față de urmările survenite, nu a conștientizat consecințele încălcării legii și evident că în astfel de împrejurări, nu se va atinge scopul pedepsei penale.

Astfel, instanța de fond la stabilirea pedepsei pentru inculpat urma să țină cont că obiectul infracțiunii incriminate lui Covali V. îl constituie relațiile sociale referitoare la securitatea circulației, ba mai mult ca atât, viața și sănătatea persoane, care sunt valori incomensurabile. Tot pentru motivele specificate mai sus și în coroborare cu normele art. 61 și art. 75 Cod penal, în privința făptașului deja nu mai pot fi folosite alte măsuri de constrângere mai blânde, ca închisoarea. Aceste circumstanțe relevă faptul că unica și indiscutabilă metodă de reeducare și corijare, este condamnarea inculpatului, la pedeapsa reală.

Subsidiar, în opinia acuzării, soluția instanței de fond este neîntemeiată și în partea ce ține de respingerea solicitării procurorului, privind încasarea cheltuielilor de judecată,

or, la examinarea prezentei cauze, acuzarea a invocat necesitatea încasării de la inculpatul în beneficiul statului cheltuielile judiciare suportate în legătură cu efectuarea expertizelor judiciare, suma totală a acestora constituind 10070 lei.

3.2. În cererea de apel declarată de succesorul părții vătămate, s-a menționat că pedeapsa stabilită lui Covali V. este inechitabilă, partea solicitând excluderea art. 90 Cod penal, totodată nefiind de acord cu soluționarea acțiunii civile.

În motivarea apelului succesorul părții vătămate a indicat că, deși instanța de fond la examinarea cauzei s-a axat integral pe probele administrate la faza de urmărire penală pe care inculpatul le-a susținut, din motive necunoscute instanța și-a motivat soluția în detrimentul acestor probe, făcând unele constatări care nu au fost probate în ședința de judecată.

Instanța de fond la motivarea soluției și pronunțarea sentinței s-a axat integral și unilateral, doar pe declarațiile inculpatului prezentate în ședința de judecată, care prin expunerea factologică și-a recunoscut vina conform învinuirii aduse, și-a dat seama că a lovit pe cineva și din motiv că s-a speriat și era stresat, a părăsit locul accidentului, recunoaște că a comis un accident fiind în stare de ebrietate și se căiește sincer. Aceste declarații a inculpatului nu au fost oferite cu sinceritate.

Instanța de fond la individualizarea pedepsei nu a ținut cont de gravitatea infracțiunilor comise, de faptul că accidentul rutier s-a soldat cu decesul unei persoane, că acesta nu a recuperat prejudiciul cauzat prin infracțiune, nu a achitat cheltuielile de înmormântare, nici prejudiciul moral cauzat.

În acest sens instanța de fond în nici un fel nu a constatat cumulul circumstanțelor cazului, prin aprecierea și verificarea acțiunilor și comportamentului inculpatului până la și după comiterea accidentului.

Potrivit declarațiilor martorului Livădaru D. inculpatul se deplasa cu o viteză sporită, iar după accidentarea victimei, a oprit automobilul pe câteva secunde după care brusc a accelerat. În acest sens instanța a statuat că la stabilirea categoriei și termenului de pedeapsă va ține cont de: gravitatea infracțiunii, de motivul acestuia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care agravează și atenuează răspunderea, de condițiile de viață a familiei.

Astfel, se atestă că inculpatul a comis o crimă gravă soldată cu decesul unei persoane, fără motiv or acesta nu a fost stabilit de instanță, cu intenție s-a urcat la volan în stare de ebrietate prin care fapt s-a sporit pericolul pentru întreaga societate, cu intenție a părăsit locul faptei. Inculpatul în nici un fel nu a manifestat regretarea acțiunilor sale și acordarea unui suport material rudelor victimei, a comis infracțiunea prin cumul de circumstanțe agravante (provocarea urmărilor grave, prin mijloace care prezintă pericol social sporit (automobilul) - circumstanțe pe care instanța le-a ignorat pct. 19, 20 din sentință.

Din declarațiile martorilor rezultă că inculpatul nu s-a prezentat în fața organelor de poliție, ci a fost depistat și reținut la domiciliul său. Ce ține de contribuția activă a inculpatului la stabilirea adevărului, potrivit declarațiilor acestuia prezentate la 27.12.2017 în calitate de bănuit (f.d. 57), acesta a refuzat de a da declarații, ulterior fiind

audiat suplimentar la data de 09.01.2018 (f.d 132) - acesta a negat faptul că a consumat careva băuturi alcoolice în ziua incidentului, astfel lipsind contribuirea activă la descoperirea infracțiunilor.

Conform actelor din dosar a fost stabilit cu certitudine că din automobilul lui Covali V. au fost ridicați și restituiți bani în sumă de 113800 lei, fapt care denotă starea financiară bună a inculpatului.

În cele din urmă, instanța de fond eronat a aplicat în privința inculpatului Covali V. prevederile art. 90 Cod penal, deoarece inculpatul de la data comiterii accidentului până în prezent în nici un fel nu și-a manifestat dorința să contribuie moral, material sau financiar la ritualurile funerare, deși succesorul legal a avut de suferit și a suportat cheltuieli enorme la înmormântarea soțului, necunoscând despre drepturile sale privind înaintarea acțiunii civile în procesul penal.

În cadrul ședinței instanței de apel succesorul părții vătămate cunoscându-și drepturile a înaintat acțiunea civilă prin care a solicitat încasarea de la inculpat a prejudiciului material în sumă de 37530 lei, încasarea lunară a despăgubirii de pierderea a întreținătorului în sumă de 1500 de lei lunar, prejudiciul moral în sumă de 100000 lei.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2018, au fost admise apelurile declarate de succesorul părții vătămate Belenciuc T. și procuror cu casarea parțială a sentinței, în partea stabilirii pedepsei, în latura civilă și a cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Covali V. fiind recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 264 alin. (4) și art. 266 Cod penal, a fost condamnat după cum urmează:

- în baza art. 264 alin. (4) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani;

- în baza art. 266 Cod penal la 1 an închisoare.

În conformitate cu art. 84 alin.(1) Cod penal, pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni prin cumul total al pedepselor aplicate, lui Covali V. i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

Acțiunea civilă înaintată de Belenciuc T. a fost admisă parțial, cu dispunerea încasării din contul inculpatului cu titlul de prejudiciul material suma de 37530 lei, prejudiciul moral în sumă de 50000 lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă, ca nefondată.

Totodată, instanța a dispus încasarea de la Covali V. în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 10070 lei.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

5. Pentru a decide astfel, instanța de apel a consemnat că, titularii apelurilor sunt de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina inculpatului, însă critică hotărârea primei instanțe referitor la aplicarea pedepsei sub formă de închisoare, cu suspendarea executării acesteia în baza art. 90 Cod penal, considerând că o asemenea pedeapsă este incompatibilă cu personalitatea inculpatului, care a comis două infracțiuni, una dintre care s-a soldat cu

decesul unei persoane, fiind în stare de ebrietate. De asemenea, părțile nu sunt de acord cu soluția primei instanțe în partea cheltuielilor judiciare și soluționării acțiunii civile.

Analizând motivele invocate în apel, instanța a constatat că acestea își găsesc confirmarea, existând motive temeinice de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate.

Prima instanță a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului, cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală. Totodată, la stabilirea măsurii și mărimii pedepsei în privința inculpatului Covali V., în vederea corectării, reeducării, precum și ca măsură de pedeapsă, instanța de fond i-a stabilit o pedeapsă prea blândă. Reieșind din prevederile art. 61 Cod penal și art. 75 Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea condamnaților. La aprecierea măsurii și mărimii de pedeapsă, instanța de fond n-a luat în considerație în deplină măsură gravitatea infracțiunilor săvârșite de inculpat care fac parte din categoria celor grave și ușoare, de persoana inculpatului Covali V. care a comis accidentul fiind în stare de ebrietate cu grad avansat de circumstanțele atenuante și agravante.

Astfel, stabilirea duratei și a cuantumului pedepsei se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, adică luând în considerație modul de comitere a infracțiunii, mijloacele folosite, starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită, natura și gravitatea rezultatului produs ori a altor consecințe ale infracțiunii, motivul săvârșirii și scopul urmărit, conduita după săvârșirea infracțiunii și în cursul procesului penal, nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială.

Deci, analizând în ansamblu toate aceste criterii ce țin de individualizarea pedepsei precum și faptul că, inculpatul a comis accidentul rutier fiind în stare de ebrietate cu grad avansat și ca consecință a accidentului rutier victima Belenciuc A. a decedat, iar inculpatul nu i-a acordat ajutor medical ci a părăsit locul accidentului, indică la aplicarea unei pedepse mai aspre, or sancțiunea art. 264 alin. (4) Cod penal, prevede doar pedeapsa închisorii de la 4 la 8 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 4 la 5 ani.

Astfel, instanța a reținut argumentele din apelul declarat de succesorul părții vătămate Belenciuc T. și din apelul suplimentar declarat de acuzatorul de stat prin care părțile au invocat că inculpatul a comis o infracțiune gravă soldată cu decesul unei persoane, s-a urcat la volan în stare de ebrietate prin care fapt a sporit pericolul pentru întreaga societate, părăsind locul infracțiunii, nemanifestând regret față de acțiunile sale și neacordând nici un suport material rudelor victimei.

La fel, instanța de fond eronat a constatat existența unor circumstanțe atenuante, care de iure și de facto nu au fost stabilite, ci dimpotrivă a fost confirmat faptul lipsei acestora. În pct. 19 din sentință, prima instanță a reținut existența următoarelor circumstanțe ce atenuază răspunderea: - atitudinea infractorului după săvârșirea infracțiunii, rezultând din prezența sa în fața autorității și contribuirea activă la

descoperirea infracțiunii, recunoașterea vinovăției și căința sinceră. Din declarațiile martorilor rezultă că inculpatul nu s-a prezentat în fața organelor de poliție, ci a fost depistat și reținut la domiciliul său. Ce ține de contribuirea activă a inculpatului la stabilirea adevărului, potrivit declarațiilor acestuia prezentate la 27.12.2017 în calitate de bănuit (f.d. 57), acesta a refuzat de a da declarații, ulterior fiind audiat suplimentar la 09.01.2018 (f.d. 132) - acesta a negat faptul că a consumat careva băuturi alcoolice în ziua incidentului, astfel lipsind contribuirea activă la descoperirea infracțiunilor. Privitor la recunoașterea vinovăției, instanța de apel a considerat că acest aspect a fost deja luat în calcul la reducerea pedepsei, deoarece cauza a fost examinată în procedura art. 364¹ Cod de procedură penală, astfel aceleiași circumstanțe fiindu-i acordată dublă valență juridică.

La fel, instanța de apel a menționat că soluția primei instanțe este criticată și în partea constatării eronate despre „prezența gradului doi de invaliditate fără termen” ca circumstanță excepțională în sensul art. 79 Cod penal. În acest sens, este de reținut că boala de care suferă inculpatul nu este legată de defecțiuni sau dezabilități fizice, acesta doar se află la evidența medicului psihiatru cu diagnoza: retard mintal din copilărie, care conform raportului de expertiză psihiatrică, a fost recunoscut responsabil la momentul comiterii infracțiunii și nu face parte din categoria persoanelor ce au o responsabilitate redusă.

Din aceste considerente, instanța de apel a considerat că circumstanțele menționate indică la faptul că inculpatul urmează, în vederea corectării și reeducării, precum și ca măsură de pedeapsă, să execute real pedeapsa închisorii în limita sancțiunii prevăzute de art. 264 alin. (4) și art. 266 Cod penal, cu aplicarea art. 84 alin. (1) Cod penal.

Deci, Colegiul a considerat că circumstanțele invocate de către prima instanță nu îndreptățesc faptele comise de către inculpat și deci, nu pot genera aplicarea unei pedepse neechitabile, mai mult, soluția adoptată de către prima instanță nu-și va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului, pentru a nu admite pe viitor săvârșirea unor atare infracțiuni, or aplicarea unor pedepse penale reale cu închisoare ar asigura conștientizarea de către Covali V. a celor comise cu adoptarea unor concluzii corecte ce țin comportamentul în societate.

Totodată, instanța de apel a notat că succesorul părții vătămate Belenciuc T., critică hotărârea primei instanțe și în partea ce ține de acțiunea civilă care nu i-a fost permis să o înainteze. Analizând temeiul nominalizat în raport cu motivele invocate în apel, s-a constatat că acesta își găsește confirmarea la judecarea apelului declarat, existând motive temeinice de implicare a instanței de apel și în partea expunerii asupra acțiunii civile înaintate de partea civilă Belenciuc T.

În conformitate cu prevederile art. 219 alin. (1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Acțiunea civilă se intentează față de bănuit, învinuit, inculpat, față de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau față de persoana care poate fi

responsabilă de acțiunile învinutului, inculpatului.

Astfel, din materialele cauzei penale rezultă că, Belenciuc T. a înaintat o acțiune civilă în ședința instanței de apel împotriva inculpatului Covali V. privind încasarea prejudiciului material în sumă de 37530 lei, încasarea lunară a despăgubirii de pierderea a întreținătorului în sumă de 1505 lei lunar și încasarea prejudiciului moral în sumă de 100000 lei.

Astfel, în ședința instanței de apel Belenciuc T. a prezentat probe ce confirmă faptul că a suportat cheltuieli la înmormântarea soțului pentru ritualurile funerare, după obiceiurile respective, prin procurarea hainelor, sicriului, crucii, pomenilor, închirierea sălii și produselor alimentare pentru masa de pomenire, precum și alte cheltuieli aferente, o parte din ele fiind probate, după cum urmează: pentru procurarea pomenilor, compuse din diferite bunuri enumerate conform listei anexate la acțiune în sumă de 6730 lei; pentru închirierea localului și produselor alimentare pentru masa de pomenire 29 000 lei, fapt confirmat prin certificatul eliberat de ÎI „Zinaida Rusu” din s. Pîrlița r-nul Ungheni, anexat la acțiune; pentru procurarea sicriului și crucii - 1800 lei, fapt confirmat prin certificatul eliberat de ÎI „Cepoi Iurie”, anexat la prezenta acțiune. Astfel solicitarea părții civile privind încasarea cheltuielilor de înmormântare în sumă de 37530 de lei urmează a fi admisă integral.

Cu referire la solicitarea succesorului părții vătămate privind încasarea lunară a indemnizației de pierdere a întreținătorului în sumă de 1505 lei pe un termen de 3 ani instanța de apel a menționat că această cerință urmează a fi respinsă, deoarece partea nu a prezentat careva probe pertinente precum că s-ar fi aflat la întreținerea soțului său, în plus dânsa nu a prezentat informația de la CNAS pentru a aprecia temeinicia solicitării enunțate.

În susținerea celor enunțate, instanța de apel a menționat și jurisprudența CtEDO, *cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003)*, unde Curtea a statuat, în principiu, că „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”. Învederând aceste considerente ale instanței europene, instanța de apel a evidențiat că, în această speță succesorul victimei în cadrul ședinței instanței de apel a solicitat repararea prejudiciului în mod expres în cadrul procesului-penal, însă prima instanță, nu s-a expus în hotărâre în privința încasării ori respingerii daunei materiale și morale solicitate de către aceasta pentru a fi încasată.

Cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime de 100000 lei, instanța de judecată a considerat această pretenție parțial întemeiată, micșorând cuantumul prejudiciului moral acordat până la 50000 lei. Or, în ședință judiciară s-a stabilit cu certitudine că Belenciuc T. a avut de suportat și un prejudiciu de natură morală. Estimarea daunei morale suportate de către Belenciuc T. se probează prin faptul că urmare a acțiunilor ilegale a inculpatului, acesteia i-au fost cauzate indubitabil suferințe

psihologice de o intensitate sporită.

În partea ce ține de compensarea cheltuielilor judiciare, instanța de apel evidențiind prevederile art. 227 și 229 din Codul de procedură penală, a considerat ca fiind justificate solicitările procurorului privind încasarea de la inculpatul Covali V. a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 10070 lei.

Mai mult, potrivit Legii nr. 316 din 22.12.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare din 09.02.2017, au fost operate modificări la art. 143 Cod de procedură penală, potrivit cărora alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală a fost abrogat. În acest sens, instanța de apel a reiterat că, potrivit modificărilor operate prin Legea nr. 316/2017 plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) din art. 143 Cod de procedură penală se face din contul mijloacelor bugetului de stat, prin urmare normele procedural-penale nu prevăd expres achitarea din contul statului a cheltuielilor judiciare.

6. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de apel, inculpatului a declarat recurs ordinar solicitând casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În cererea de recurs, recurentul menționează că, la caz, sunt prezente mai multe circumstanțe atenuante neluate în considerare de instanța de apel, care permit stabilirea unei pedepse, cu suspendarea condiționată a executării acesteia. În acest sens, inculpatul a evidențiat că are la întreținere 2 copii minori, soția acestuia se află în concediu pentru îngrijirea copilului, dânsul se caracterizează pozitiv, are gradul II de invaliditate, suferă de o boală mintală incurabilă, a încercat de nenumărate ori să-i recupereze succesoriului victimei prejudiciul cauzat, însă aceasta de fiecare dată refuza ajutorul oferit, pe parcursul examinării cauzei a fost internat la spitalul de psihiatrie, pentru tratament. În opinia inculpatului, toate aceste circumstanțe permit instanței să concluzioneze asupra aplicării față de acesta a unei pedepse cu suspendarea executării.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul și avocatul Fortuna D. acționând în interesele succesoriului părții vătămate, au depus referințe privind opinia asupra recursului inculpatului menționând că acestea urmează a fi declarat inadmisibil, ca vădit neîntemeiat, cu menținerea deciziei instanței de apel.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, fără citarea părților, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele considerente.

Pornind de la dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, se relevă că instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat. Soluția instanței prin care se dispune inadmisibilitatea cererii de recurs, din motiv că este vădit neîntemeiată, este precedată de efectuarea verificării temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, drept urmare constatându-se că actul recurat este conform legii, fără a prezenta vreo lipsă de natură să-l afecteze și să genereze desființarea acestuia.

În baza celor expuse în art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și motivate corespunzător de titularul cererii de recurs.

Din conținutul cererii de recurs, se constată că recurentul nu face trimitere la vreun temei de casare din cele expres stipulate de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, pledând pentru desființarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței. În esență, sistematizând alegațiile recurentului se poate de conchis că critica primordială a acestuia vizează excluderea aplicării art. 90 Cod penal. În ceea ce privește cuantumul pedepselor aplicate, acest aspect nu face obiectul criticilor părții. De altfel, pedepsele aplicate inculpatului pentru fiecare dintre infracțiunile pentru care s-a dispus condamnarea sa sunt în limitele speciale prevăzute de lege și nu s-au relevat împrejurări care ar fi condus la reducerea acestor limite de pedeapsă prevăzute în textele incriminatoare. În același timp, instanța constată că inculpatul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina sa, respectiv în această parte Colegiul Penal nu se va expune.

Verificând actele cauzei raportate la criticele avansate de recurent, instanța de recurs se realizează opiniei formulate de instanța de apel despre neaplicarea art. 90 Cod penal față de inculpat. Raționamentele pe care se fundamentează soluția de inadmisibilitate a prezentului recurs, mai întâi se bazează pe aceea că, este inacceptabil faptul că inculpatul, pe calea recursului ordinar, dorește să se ajungă practic la o nouă analiză a circumstanțelor de fapt din sentința primei instanțe și din decizia instanței de apel nu pentru a fi corectată vreo eroare judiciară, ci doar în vederea stabilirii unei pedepse cu suspendarea executării reale a acesteia pe o perioadă de probațiune, în acest sens instanța de recurs ordinar transformându-se într-o veritabilă instanță de apel, ceea ce excede scopul pentru care aceasta a fost creată.

La caz, pentru a reține eroarea de drept stipulată în pct. 10) și pentru a statua că s-au aplicat pedepse individualizate contrar exigențelor legale, instanțele de fond urmau să facă abstracție de prevederile art. 75 Cod penal, care reglementează criteriile generale de individualizare a pedepselor, dintre care unele se referă la respectarea prevederilor părții generale a Codului penal, în ceea ce privește aplicarea sancțiunilor de drept penal – limitele fiecărei pedepse, limitele în raport de concurs de infracțiuni, recidivă, circumstanțe agravante și atenuante etc., dar și de limitele stabilite în partea specială a Codului, criteriile de fapt pentru individualizarea pedepsei se referă la gradul de pericol al faptei săvârșite, la persoana făptuitorului, la împrejurările care atenuază sau agravează răspunderea penală. În general, cerința textuală a acestui caz de casare presupune că, s-a încălcat legea penală sau cea procesual-penală la aplicarea pedepsei și la stabilirea limitelor acesteia, sau modului de executare.

Indubitabil că, greșita individualizare a pedepsei se poate produce și atunci când s-a dispus suspendarea executării pedepsei condiționat, deși împrejurările cauzei nu produceau convingerea fermă că scopul pedepsei poate fi atins fără executarea acesteia.

Drept urmare, Colegiul ține să remarce că, chestiunea aplicabilității instituției suspendării condiționate a executării pedepsei a fost disputată la etapa precedentă de judecare a cauzei, Curtea de Apel fiind sesizată în acest sens de către procuror și succesorul părții vătămate, și făcând trimitere la normele penale și procesual-penale pertinente cauzei, a formulat un răspuns detaliat vizavi de neaplicabilitatea art. 90 Cod penal în speța dată.

În acest sens, instanța de apel justificat a apreciat că, prin sentință, lui Covali V. i-a fost aplicată o pedeapsă neechitabilă și neproportională faptelor comise de acesta, anume în partea stabilirii suspendării condiționate a acesteia. La trasarea acestei concluzii, instanța a avut la bază mai multe argumente temeinice și pertinente, care cad sub incidența nemijlocită a circumstanțelor de fapt din dosar și se mențin în vigoare până în prezent.

Pe de altă parte, corect instanța de apel a intervenit în sentință, doar în partea aplicării art. 90 Cod penal, cu excluderea acestuia, statuând că corectarea și reeducarea inculpatului va fi posibilă doar prin aplicarea față de acesta a unei pedepse sub formă de închisoare cu executare reală. În același sens, just apreciind că, aplicarea pedepsei cu redozarea acesteia cu 1/3 din limitele maxime și minime ale sancțiunilor prevăzute de lege la articolele incriminate lui Covali V., este deja o favoare acordată inculpatului, care și-a recunoscut vina și s-a căit de cele comise.

Or, în privința inculpatului nu se vor aplica prevederile art. 90 Cod penal, întrucât institutul suspendării executării pedepsei este o facultate a instanței, dar nicidecum o obligație, care se aplică reieșind din circumstanțele concrete a fiecărui dosar în parte, totodată ținându-se cont de comportamentul inculpatului și de gravitatea faptelor comise de acesta. Aplicarea art. 90 Cod penal, ține de discreția instanței, iar în cazul dat trebuie să rezultăm din faptul că inculpatul nu a acordat ajutorul cuvenit victimei accidentului rutier, a părăsit locul accidentului, era în stare de ebrietate, victima a decedat, toate acestea denotă că aplicarea unei pedepse cu închisoarea este proporțională faptelor comise de Covali V.

În același sens, se notează că, însăși scopul pedepsei penale stipulat în art. 61 Cod penal de legislator, prevede că pedeapsa este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare aplicată în privința condamnaților, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea infractorilor, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestora, cât și a altor persoane. Ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare. Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolelor incriminate prin rechizitoriu inculpatului, la caz, fiind incidente art. 264 alin. (4) și 266 Cod penal, în baza cărora a fost condamnat Covali V., cu aplicarea art. 84 alin.

(1) Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Față de lucrul judecat de către instanța de apel, Colegiul consideră că o atare modalitate de individualizare a pedepsei corespunde exigențelor legii penale, iar pedeapsa aplicată infractorului este echitabilă raportat la scopul urmărit de legislator în art. 61 Cod penal, care îl va descuraja pe inculpat de a comite pe viitor alte fapte infracționale. Pentru că, după cum întemeiat a menționat instanța de apel: „... *circumstanțele invocate de către prima instanță nu îndreptățesc faptele comise de către inculpat și deci, nu pot genera aplicarea unei pedepse neechitabile, mai mult, soluția adoptată de către prima instanță nu-și va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului, pentru a nu admite pe viitor săvârșirea unor atare infracțiuni, or aplicarea unor pedepse penale reale cu închisoare ar asigura conștientizarea de către Covali V. a celor comise cu adoptarea unor concluzii corecte ce țin comportamentul în societate.*”

În acest punct de analiză, Colegiul consideră necesar de a face trimitere și la jurisprudența constantă a Curții Europene, prin care s-a statuat cu titlul de principiu că, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art. 6 din Convenție. (*a se vedea în acest sens cauza Bachowski v. Polonia din 02.11.2010*).

Având în vedere considerentele menționate în partea descriptivă a prezentei decizii și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța de apel a respectat prevederile legale relevante, prevăzute de art.414-419 Cod de procedură penală, iar argumentele din recursul ordinar declarat de inculpatul, sunt vădit neîntemeiate.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Covali Vasile XXXXX, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2018, în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 24 aprilie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion

